

Islamsko buđenje u savremenom svijetu

Islamsko buđenje je društvena pojava nastala u muslimanskim zemljama na tragu samosvijesti, vraćanja vlastitoj islamskoj autentičnosti i vjerskoga osvješćenja kao uvertire za samopouzdanje i vjeru u vlastite sposobnosti. Prema riječima imama Hameneija, to je "stanje motiviranosti i osviješćenosti u islamskome ummetu koje je sada preraslo u veliku transformaciju među narodima ovog regiona i polučilo revolucije koje regionalni i globalni šejtani nisu mogli ni zamisliti; to su veličanstveni ustanci koji su porušili tvrđave tiranije i arogancije i porazili njihove čuvarе". Ovo buđenje je među muslimanima potaknulo vjerski ponos, samopoštovanje, odnosno težnju ka političkoj, ekonomskoj, intelektualnoj neovisnosti i samosvojnosti. Oni sada nastoje igrati svoju prirodnu ulogu koju im dodjeljuje Kur'an časni u riječima: Vi ste narod (skupina) najbolji koji se među ljudima pojavio".

S tim u vezi bilo bi prikladno obratiti pažnju na nekoliko stvari:

I- Faktori buđenja

U kontekstu islamskoga buđenja možemo govoriti o dvije grupe faktora: a. Unutarnji faktori: Činjenica je da islamski ummet baštini veoma dragocjeno kulturno-civilizacijsko i intelektualno naslijeđe nadograđivano kroz stoljeća snagom usavršavajućeg idžtihada, naslijeđe i tradiciju koja obuhvata vrijednosti, ideje, uvjerenja, propise i moralna načela u svim ovosvjetskim i onosvjetskim dimenzijama. Islam, kao posljednja u svetopovijesnom nizu objavljenih religija, prihvatila je, potvrdila, ali i dopunila naučavanja prethodnih religijskih učenja.

Vanjski faktori: Ovdje mislimo na bezuvjetno popuštanje i predavanje pojedinih vlada pred zahtjevima svjetskih kolonijalista, prisutnu kulturnu agresiju nemuslimana na muslimanska društva, odsustvo stabilnog i pouzdanog liderstva u većini muslimanskih društava, kao i usredsređenost muslimanskih vladara na osobne interese, te slabo djelovanje na planu preporučivanja dobra i odvraćanja od zla. Sve su to činjenice koje danas istinski muče svakog

iole svjesnog i savjesnog muslimana.

Ovdje bih posebno želio istaknuti jedan, po meni, vrlo važan faktor. Riječ je o ulozi i utjecaju pouzdanog i stabilnog liderstva, naime združenih društvenih i vjerskih autoriteta muslimanskih zajednica koji bi objedinili islamski ummet pod jednu zastavu, zastavu jedinstvene vjere, vjere u Jednoga Boga, u jednu Knjigu, jednog Poslanika, zastavu jedne jedinstvene Kible kojoj se svi muslimani svijeta okreću, uprkos svim teološkim i šerijatskopравnim razlikovanjima. Nedovoljna angažiranost na ovome planu i manjak istinskih vjerskih autoriteta koji su u stanju duboko razumjeti islam i tumačiti ga i primjenjivati sukladno ozbiljnom sagledavanju svih savremenih okolnosti i pojava, jedan je od glavnih faktora koji muslimanska društva suočavaju s ozbiljnom prijetnjom duhovne razgradnje i dekadence. U trenutnim okolnostima ponovo smo, po ko zna koji put, svjedoci djelovanja nesvjesnih i neukih branitelja islama, kao i obaviještenih i svjesnih njegovih neprijatelja. Zahvaljujući takvim djelovanjima, islamska društvena i svaka druga misao još ostaje obavijena velom brojnih nedoumica i nejasnoća. Danas potrebujemo osobiti senzibilitet prema ovom pitanju. Kad su se oči istinske svijesti islamskoga ummeta otvorile i probudile širom svijeta, islamsko buđenje se rasplamsalo i osvijetlilo srca muslimana. Međutim, to je buđenje kod mnogih izazvalo strah i bojazan, pa su valovi urota, zavjera i prevara počeli zapljuskivati islamski ummet. Takva neprijateljska nastojanja svakoga dana poprimaju sve složenije i sofisticiranije dimenzije. Put koji vodi sigurnom prolasku kroz sve tjesnace smutnje, jest put potpune svijesti i usredsređenosti snagom koje ćemo biti u stanju ostati imuni na pošasti koje nam prijete.

II - Identitet buđenja

Najvažniji element islamskog buđenja svakako je stvarno prisustvo naroda na pozornici djelovanja i borbenosti, boreći se "imecima svojim i životima svojim". To su pojedinci i skupine koje zbilja jesu ozbiljenje kur'anske "lijepa riječi" (sura Ibrahim, 24). Narod koji posjeduje istančanu svijest, gaji istinske vrijednosti, određuje svoje ciljeve i djeluje na tragu njihovih postizanja, te prepoznajući svoje prave prijatelje i neprijatelje iscrtavaju i grade vlastitu budućnost.

Neka načela islamskoga buđenja:

- Oživljavanje i znavljanje ponosa i dostojanstva koji su vremenom narušeni i oslabljeni pod utjecajem diktatorskih i korumpiranih vlasti, ali i hegemonističkim politikama svjetskih sila;

- Podizanje zastave islama kao duboke uvjerenosti i tradicionalne privrženosti naroda, te priskrbljivanje psihičke sigurnosti, društvene pravde i svestranog napretka u okrilju islamskoga nauka;- Otpor utjecajima hegemonije svjetskih sila, uz izbjegavanje štete i poniženja;- Suprotstavljanje unutarnjim i vanjskim uzurpatorima i tlačiteljima koji su instrumenti demonske hegemonije svjetskih sila;Narod i iz njega izrasle svjesne i budne elite jesu vlasnici ovoga pokreta buđenja i odgovorni su za njegovo čuvanje, kao i za iscrtavanje trasa njegova budućeg razvoja. Ako Bog da.

III - Opasnosti i štetni utjecaji

Na svakom usavršavajućem i napredujućem putu postoje prepreke i opasnosti koje nam prijete, a koje valja blagovremeno prepoznati i pripremiti se za suočavanje s njima, te njihovo prevazilaženje. Njih se ne treba bojati. Jer, kako nas Kur'an uči: "Zaista je varka šejtanova slabašna" (Nisa, 76). Naprotiv, treba istinski vjerovati da "Dovoljan nam je Allah i divan li je On zaštitnik" (Ali Imran, 173).

Opasnosti i štetni utjecaji u procesu islamskoga buđenja mogu biti unutarnje i vanjske prirode:

a. Unutarnje opasnosti

Riječ je o onim štetnim utjecajima koji svoje korijene imaju u samim muslimanima odnosno njihovim slabostima, poput sljedećih: "ravnodušnost i osjećaj olakšanja nakon uspjeha što dovodi do slabljenja motivacije i volje", "traženje privilegija od strane pojedinaca nakon postignutog zajedničkog uspjeha (svako hoće svoj dio)", "zaplašenost halabukom moćnika i osjećaj bojazni od velikih sila i intervencionističkih snaga", "pouzdanje u neprijatelja i vjerovanje njegovim lažnim obećanjima", "neutemeljena samouvjerenost i potcjenjivanje neprijatelja", i konačno "izazivanje unutarnjeg razdora u redovima revolucionara".

b. Vanjske opasnosti

Ovdje spadaju one štete koje pokretu islamskog buđenja nanosi realizacija određenih planova koje kuju neprijatelji muslimana, ali i dovođenje na vlast u muslimanskim zemljama onih elemenata koji služe velikim svjetskim silama, prihvatanje različitih kvazi alternativa za islamsku vlast, nametanje ustavnih rješenja od strane svjetskih sila, ubacivanje stranih elemenata među revolucionare, novčano i medijsko potpomaganje kontrarevolucionarnim strujama, izazivanje unutarnjeg haosa, građanskih sukoba, terorizma, sukobljavanja na etničkoj ili religijskoj osnovi, uvođenje ekonomskih sankcija i ekonomske izolacije, opsežne

propagandne kampanje, medijsko dezavuiranje značajnih ličnosti, pa čak i ubojstva.

IV – Neki značajniji indikatori

Ovdje ćemo spomenuti samo neke od indikatora, odnosno karakteristika islamskog buđenja:

- a. Neprijateljstvo kolonijalista i velikih sila prema islamskom buđenju;
- b. Kretanje stazom kur'anskoga naučavanja;
- c. Posebna pažnja prema islamskom jedinstvu i izbjegavanje razdora i podjela;

V – Nekoliko neophodnih napomena:

- a. Oslanjanje na Uzvišenog Boga i vjerovanje u kur'anska obećanja o neizostavnoj Njegovoj pomoći, te korištenje bistroga uma, snažne volje i hrabrosti;
- b. Izbjegavanje nemara i oholjenja, te traženje oprost od Boga (sura Nasr, 3);
- c. Potreba za stalnim preispitivanjem i iščitavanjem principa islamskog buđenja utemeljenih u izvornim islamskim naučavanjima (pravda, sloboda, nezavisnost, iskorjenjivanje diskriminacije na etničkoj, vjerskoj i rasnoj osnovi);
- d. Nepovjerenje prema velikim silama i nevjerovanje njihovim osmijesima;
- e. Sustezanje od mezhebskih, etničkih, rasnih, plemenskih i inih podjela. Kako reče ajatollah Hamenei: Razlike treba priznati, poštovati i uvažavati. Ključ spasa je u međusobnom razumijevanju islamskih mezheba. Oni koji raspiruju sektaštvo i podjele, optužuju jedni druge za nevjerstvo, svjesno ili nesvjesno, služe šejtanu;
- f. Nastojanje na planu revitalizacije islamske civilizacije, te izbjegavanje prepisivanja gotovih laičkih recepata, liberalizma, marksizma, socijalizma i sl. Oslanjanje na temeljna vrela islama, racionalnost, znanost i moral;
- g. Povjerenje prema mladim generacijama, poticanje njihovog samopouzdanja, ali i oslanjanje na iskustva starijih;
- h. Zalaganje za demokratiju sa islamskim obilježjima i vrednotama, dakle poredak u kojem,

kako reče ajatollah Hamenei: „narod bira vlast svojim glasom, ali u kojem se poštuju islamske vrijednosti i u kojem se odnosi temelje na načelima islama i islamskom nauku i vjerozakonu. To je u različitim muslimanskim zemljama moguće ostvariti na različite načine, ali se samo treba imati na umu da demokratija u islamu i u skladu s islamskim načelima nije isto što i zapadna, laička demokratija.“;

i. Treba se čuvati od pretvaranja islamske ideje u različite oblike rigidnog formalizma, fanatizma i ekstremizma. Prema riječima ajatollaha Hameneija, sektaški i mezhebski ekstremizam, često praćen nasiljem, činilac je zaostalosti i kašnjenja u ostvarivanju ciljeva.